

Sygn. akt II Ca 49/14

POSTANOWIENIE

Dnia 13 marca 2014 r.

Sąd Okręgowy w Świdnicy, II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Aleksandra Żurawska

Sędziowie: SO Alicja Chrzan

SO Piotr Rajczakowski

Protokolant: Bogusława Mierzwa

po rozpoznaniu w dniu 13 marca 2014 r. w Świdnicy

na rozprawie

sprawy

z wniosku **I. K.**

przy udziale **P. K.**

o podział majątku wspólnego

na skutek apelacji uczestnika postępowania

od postanowienia Sądu Rejonowego w Świdnicy

z dnia 19 września 2013 r., sygn. akt I Ns 784/12

p o s t a n a w i a:

oddalić apelację.

Sygn. akt II Ca 49/14

UZASADNIENIE

Zaskarżony postanowieniem z dnia 19 września 2013 r., Sąd Rejonowy:

I. ustalił, że w skład majątku dorobkowego wnioskodawczyni I. K. i uczestnika postępowania P. K. wchodzi:

1. własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, położone w Ś. przy ulicy (...) o wartości 135.500 zł,
2. udział w (...) części prawa własności samochodu osobowego marki S. (...)o nr rej. (...)o wartości 7.500 zł,
3. komplet mebli stołowych w postaci segmentu koloru brązowego o wartości 2.000 zł,
4. komplet mebli wypoczynkowych w postaci leżanki i dwóch foteli z materiału koloru jasnobrązowego o łącznej wartości 600 zł,

5. komplet mebli sypialnianych w postaci szafy dwudrzwiowej i narożnika koloru jasnobrązowego o łącznej wartości 1.000 zł,
6. komplet mebli kuchennych w postaci stołu drewnianego, dwóch drewnianych krzeseł koloru jasnobrązowego o wartości 1.000 zł,
7. wyposażenie kuchni w postaci zlewozmywaka, kuchenki gazowej, lodówki marki P. i okapu o łącznej wartości 2.000 zł,
8. prawo dzierżawy garażu, położonego w Ś.przy ulicy(...) o wartości 3.000 zł,
 - całość o łącznej wartości 152.600 zł;

II. oddalił wniosek uczestnika o ustalenie nierównych udziałów w majątku dorobkowym,

III. ustalił, że wnioskodawczyni poczyniła nakład z majątku osobistego na majątek dorobkowy w kwocie 75.8800 zł,

IV. ustalił, że uczestnik poczynił nakłady z majątku osobistego na majątek dorobkowy w kwocie 1.778,64 zł,

V. dokonał podziału majątku opisanego w pkt I postanowienia w ten sposób, że przyznał na wyłączną własność uczestnika postępowania P. K. składniki majątkowe opisane w pkt I. 1-7 o łącznej wartości 149.600 zł. zaś na wyłączną własność wnioskodawczyni I. K. przyznał prawo opisane w pkt I. 8 o wartości 3.000 zł.,

VI. nakazał uiścić uczestnikowi P. K. na rzecz wnioskodawczyni I. K. kwotę 110.350,68 zł tytułem dopłaty do jej udziału w majątku dorobkowym, płatną w czterech ratach, pierwsze trzy raty po 30.000 zł, przy czym pierwsza rata płatna w terminie do 31 marca 2014 roku, druga rata płatna w terminie do 30 września 2014 roku, trzecia rata płatna w terminie do 31 marca 2015 r., czwarta w wysokości 20.350,68 zł płatna w terminie do 30 września 2015 roku wraz z ustawowymi odsetkami w przypadku opóźnienia płatności którejkolwiek z rat.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny.

Wnioskodawczyni choruje na psychozę maniakalno – depresyjną. Uczestnik wiedział o chorobie wnioskodawczyni przed zawarciem związku małżeńskiego. W trakcie trwania związku małżeńskiego choroba się nasiliła, wnioskodawczyni bierze stale leki. I. K. od dnia 1 sierpnia 1988 r. do 29 kwietnia 1991 r. pracowała na stanowisku asystenta na(...), stosunek pracy ustał z powodu długotrwałej choroby. W okresie od 6 listopada 1992 r. do 23 lutego 1995 r. wnioskodawczyni pracowała w biurze rachunkowym, a stosunek pracy wygasł wobec niezdolności do pracy. W okresie od 15 października 1999 r. do 31 grudnia 1999 r. wnioskodawczyni wykonywała pracę nakładczą, polegającą na klejeniu torebek do cukru. Od dnia 30 kwietnia 1991 r. wnioskodawczyni przysługuje renta inwalidzka z powodu zaliczenia jej do drugiej grupy inwalidów (całkowita niezdolność do pracy). Uczestnik od połowy lat 90 – tych ubiegłego wieku pracował za granicą, przyjeżdżał do wspólnego mieszkania co dwa tygodnie na kilka dni. Uczestnik przekazywał wnioskodawczyni pieniądze na utrzymanie domu. Wnioskodawczyni, gdy choroba jej pozwalała, zajmowała się domem, w przeciwnym razie nie była w stanie nic robić, leżała w łóżku. Wnioskodawczyni od 1975 r. posiadała książeczkę mieszkaniową. Wysokość wymaganego wkładu w kwocie 13.202 zł na spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, położonego w Ś.przy ulicy (...) została pokryta ze zlikwidowanej w dniu 20 września 1995 r. książeczki mieszkaniowej wnioskodawczyni w kwocie 10.500 zł, reszta środków pochodziła z wspólnych środków byłych małżonków, w tym z kredytu. Dnia 19 sierpnia 2008 r. wnioskodawczyni i uczestnik postępowania sprzedali spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, położonego w Ś.przy ulicy (...) za cenę 95.000 zł, która zapłacona miała być do 28 sierpnia 2008 r. Również w dniu 19 sierpnia 2008 r. wnioskodawczyni i uczestnik nabyli spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu mieszkalnego, położonego w Ś.przy ulicy (...) za cenę 135.000 zł, przy czym kwota 15.000 zł została zapłacona w dniu zawarcia umowy, a kwota 120.000 zł miała zostać zapłacona do 28 sierpnia 2008 r. Uczestnik po rozwiązaniu małżeństwa darował udział w pojeździe marki S. (...) bratu E. K., przy czym nastąpiło to bez zgody wnioskodawczyni. Decyzją z 17 kwietnia 2012 r. Starosta (...) na wniosek

uczestnika, J. T. i E. K. zmienił decyzję o zarejestrowaniu pojazdu marki S. (...) o nr rej. (...) na rzecz P. K. i J. T., poprzez wpisanie dodatkowego współwłaściciela pojazdu – E. K.. W czasie trwania związku małżeńskiego uczestnik przeprowadził remont wspólnego mieszkania. Wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, położonego w Ś. przy ulicy (...) wynosi 135.500 zł. Uczestnik dokonał wpłat z tytułu kosztów utrzymania wspólnego mieszkania po rozwiązaniu małżeństwa 21 lutego 2012 r. w łącznej kwocie 1.778, 64 zł. Wnioskodawczyni opuściła wspólne mieszkanie i obecnie mieszka razem z matką, która otrzymuje emeryturę w wysokości 1.136 zł miesięcznie. Wnioskodawczyni otrzymuje rentę w wysokości 716 zł miesięcznie. Wnioskodawczyni prowadzi z matką wspólne gospodarstwo domowe. Sąd oddalił wniosek dowody z zeznań świadka S. K. na okoliczność pomocy w pracach remontowych udzielonej uczestnikowi, zakresu remontu i jego kosztów, ponieważ nie jest kwestia sporną, że remont taki uczestnik wykonywał i miało to miejsce w czasie trwania związku małżeńskiego. Sąd ustalił stan faktyczny w oparciu o dołączone do akt dokumenty, zeznania świadków i uczestników, które pokrywały się co do kwestii istotnych dla rozstrzygnięcia. Wartość spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego ustalona została na podstawie operatu sporządzonego przez biegłego sądowego, który nie był przez uczestników kwestionowany.

Rozważając tak ustalony stan faktyczny Sąd Rejonowy stanął na stanowisku, że wniosek o podział majątku dorobkowego podlegał uwzględnieniu. W niniejszej sprawie uczestnicy byli zgodni, co do składu majątku wspólnego oraz jego wartości, przy czym sporna wartość nieruchomości została ustalona w oparciu o operat szacunkowy sporządzony przez biegłego sądowego. Sąd zaliczył do majątku wspólnego udział w (...)prawa własności samochodu osobowego marki S. (...) o nr rej. (...), o wartości 7.500 zł. Jak wynikało z dołączonych dokumentów, w tym decyzji o rejestracji, samochód ten na dzień ustania małżeństwa stanowił współwłasność byłych małżonków i J. T., wobec tego do majątku wspólnego wchodziło (...)tego prawa, a nie jak wnosiła wnioskodawczyni całe prawo. Sąd Rejonowy nie podzielił też stanowiska uczestnika, że do majątku wspólnego wchodzi (...)części tego prawa, ponieważ aktualnie prawo to przysługuje jeszcze jednej osobie, jego bratu E. K.. Udział w prawie własności darował mu bowiem uczestnik już po ustaniu małżeństwa i to bez uzyskania wcześniejszej zgody wnioskodawczyni. Uczestnik wniósł o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym, wskazując, że wnioskodawczyni nie pracowała, a on przyczynił się i swym wynagrodzeniem, i własną pracą podczas prac remontowych, do powstania tego majątku w (...). W ocenie Sądu wniosek nie był zasadny, bowiem zasadą są równe udziały byłych małżonków w majątku wspólnym, a wyłącznie w sytuacjach nadzwyczajnych możliwe jest ustalenie ich w innej wysokości. Sytuacja taka ma miejsce, gdy jeden z małżonków w sposób uporczywy nie przyczynia się do powstania majątku wspólnego, czy też go trwoni. W rozpoznawanej sprawie, w ocenie Sądu, nie można było jednak takiego zachowania przypisać wnioskodawczyni, która wprawdzie nie pracowała, ale wyłącznie z powodu przewlekłej choroby, o której uczestnik wiedział. Wnioskodawczyni od 1991 r. została uznana za całkowicie niezdolną do pracy, jednak mimo tego podejmowała próby wykonywania pracy, na przykład poprzez wykonywanie pracy nakładczej. Sąd wskazał, iż uczestnik nie przeprowadził żadnego dowodu na fakt, że wnioskodawczyni w sposób umyślny nie podejmowała zatrudnienia, czy też nie wykonywała obowiązków domowych. Nadmieniona przez niego okoliczność o spożywaniu przez wnioskodawczynię alkoholu, w ocenie Sądu, nie wskazywała na jej chorobę alkoholową, czy wydatkowanie pieniędzy na alkohol. Nadto, z ustalonego stanu faktycznego wynikało, że wnioskodawczyni czyniła starania, aby zminimalizować skutki swej choroby, biorąc systematycznie lekarstwa. Wobec powyższego Sąd pierwszej instancji oddalił wniosek uczestnika o ustalenie nierównych udziałów w majątku wspólnym.

Sąd ustalił, że wnioskodawczyni poczyniła nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w wysokości 75.880 zł. Wnioskodawczyni z wkładu z księżeczki mieszkaniowej zgromadzonego przez zawarciem związku małżeńskiego przekazała na mieszkanie uczestników w Ś. przy ulicy (...)kwotę 10.500 zł, a przy przyjęciu, że cały wkład wynosił 13.202 zł, to pokryła (...)wartości tego wkładu. Mieszkanie to zostało sprzedane za kwotę 95.000 zł, a (...)z tej kwoty to 76.000 zł. Z kolei cała kwota ze sprzedaży tego mieszkania, co potwierdził także uczestnik, przeznaczona została na nabycie mieszkania, będącego przedmiotem podziału. Mieszkanie to zostało nabyte za kwotę 135.000 zł, zaś 76.000 zł stanowiło (...)tej sumy. Odnosząc wartość (...) do aktualnej wartości mieszkania, dało to kwotę 75.880 zł, która stanowi nakład wnioskodawczyni z majątku osobistego na majątek wspólny. Uczestnik poczynił zaś nakłady z majątku osobistego na majątek wspólny w kwocie 1.778,64 zł, na którą składają się koszty uiszczane przez niego, ale tylko po prawomocnym ustaniu małżeństwa, na poczet utrzymania mieszkania. Sąd Rejonowy dokonał podziału majątku

wspólnego poprzez przyznanie wnioskodawczyni prawa dzierżawy garażu, jak o to wносиła, zaś pozostałe składniki majątku przyznał na wyłączną własność uczestnika. Wartość całego majątku wspólnego Sąd określił na kwotę 152.600 zł, zatem każdy z uczestników powinien był otrzymać przedmioty majątkowe o wartości 76.300 zł. Uczestnik otrzymał zaś przedmioty majątkowe o wartości o 73.300 zł większej niż wnioskodawczyni. Biorąc zaś pod uwagę poczynione przez nich nakłady na majątek wspólny, w ocenie Sądu, uczestnik powinien zwrócić wnioskodawczyni kwotę 37.940 zł (75.880 zł dzielone na 2), a wnioskodawczyni powinna mu zwrócić kwotę 889,32 zł (1.778,64 zł dzielone na 2). Po rozliczeniu nakładów, uczestnik powinien zwrócić wnioskodawczyni kwotę 37.050, 68 zł (37.940 zł – 889,32 zł), natomiast z tytułu przyznanych składników majątku powinien zwrócić kwotę 73.300 zł. Po dodaniu tych dwóch sum otrzymana kwota 110.350,68 zł stanowi kwotę dopłaty uczestnika należną wnioskodawczyni. Sąd rozłożył kwotę dopłaty na cztery raty, biorąc pod uwagę zarówno sytuację materialną uczestnika, ale także fakt, że otrzymał on w zasadzie całość wspólnego majątku, jak i sytuację wnioskodawczyni, której interesy musiały zostać zabezpieczone, a w szczególności musi ona mieć środki na prowadzenie leczenia i znalezienia mieszkania.

W apelacji od powyższego postanowienia, uczestnik postępowania, zaskarżając je w części dotyczącej pkt III i VI, zarzucił:

1. naruszenie prawa materialnego, tj. art. 45 § 1 krio poprzez zastosowanie tegoż przepisu do odmiennego niż dyspozycja stanu faktycznego,
2. naruszenie przepisów postępowania, tj. art. 321 § 1 kpc poprzez orzeczenie ponad żądanie wnioskodawcy.

Wskazując na powyższe zarzuty wnioskodawca wniósł o zmianę zaskarżonego postanowienia, poprzez nakazanie uiszczenia mu na rzecz wnioskodawczyni kwoty 72.410,68 zł., w 3 ratach po 20.000 zł., płatnych do 31 marca 2014r., 30 września 2014r., 31 marca 2015r. i ostatnią wyrównującą ratę w wysokości 12.410,68 zł., płatną do 30 września 2015r.

W uzasadnieniu skarżący podniósł, iż wnioskodawczyni reprezentowana przez radcę prawnego, nie zgłosiła wniosku o ustalenie, że poczyniła nakłady z majątku osobistego na majątek dorobkowy i to zarówno we wniosku rozpoczynającym postępowanie, w pismach przygotowawczych, ani też ustnie na rozprawie. Natomiast pełnomocnik uczestnika wniosek o rozliczenie nakładów poniesionych z jego majątku osobistego złożył w piśmie z dnia 16 listopada 2012 roku.

Sąd Okręgowy rozpoznając apelację oparł się na ustaleniach faktycznych Sądu Rejonowego i zważył co następuje. Apelacja jest nieuzasadniona. Obydwa zarzuty apelacji, tak naruszenia prawa materialnego jak i procesowego, sprowadzają się jedynie do kwestionowania co do zasady rozliczenia przez Sąd pierwszej instancji w zaskarżonym postanowieniu wydatków poniesionych przez wnioskodawczynię z jej majątku osobistego na majątek wspólny, wobec braku, jak podnosił skarżący, zgłoszenia przez I. K. stosownego żądania w tym przedmiocie. Takie stanowisko skarżącego jest bezzasadne. Nie kwestionując wprawdzie (co wynika m. in. z powołanego w uzasadnieniu apelacji orzecznictwa Sądu Najwyższego) konieczności zgłoszenia żądania powyższego rozliczenia w sprawie o podział majątku, jako niezbędnego warunku dokonania tego rozliczenia, wskazać należy, że w uzasadnieniu złożonego w sprawie niniejszej wniosku o podział majątku wspólnego, wnioskodawczyni podniosła, że zakup wchodzącego w skład tego majątku mieszkania był możliwy dzięki sprzedaży lokalu, który był jej własnością, a kwota „95000 zł w całości została przeznaczona na nowe mieszkanie”. W ocenie Sądu Okręgowego przyjęcie zatem przez Sąd pierwszej instancji, że wnioskodawczyni w niniejszej sprawie jednak zgłosiła żądanie rozliczenia wydatków poniesionych z jej majątku osobistego na majątek wspólny, było uzasadnione. Nie może bowiem budzić wątpliwości, wynikająca z powyższego sformułowania w uzasadnieniu wniosku, intencja wnioskodawczyni, a która sprowadzała się do żądania uwzględnienia poczynienia przez nią wydatków (w konkretnie wskazanej przez nią kwocie, co implikowało zgłoszenie dostatecznie sprecyzowanego żądania) z majątku osobistego na majątek wspólny. Przy takiej zaś oczywistej intencji wnioskodawczyni, nie mogła być w tej kwestii przydawana nadmierna waga, jak chciałby skarżący, brakowi użycia właściwego sformułowania wyrażającego wolę wnioskodawczyni (żądania zasądzenia stosownej kwoty tytułem powyższego rozliczenia), w sytuacji, gdy wnioskodawczyni działała na tym etapie postępowania, jeszcze bez profesjonalnego pełnomocnika, a kolejne pismo (k. 56), złożone już przez pełnomocnika wnioskodawczyni jak i

zeznania I. K., potwierdzały wolę dokonania w niniejszej sprawie takiego rozliczenia. Znamionym przy tym jest, że uczestnik tak w odpowiedzi na wniosek jak i piśmie datowanym na 15 listopada 2013r., wcale nie podnosił braku zgłoszenia przez wnioskodawczynię wskazywanego żądania rozliczenia, a wręcz przytaczał argumentację, z której wynikał brak udowodnienia przez wnioskodawczynię poczynienia wydatków z jej majątku osobistego na wspólny, co wskazywało na to, że i sam skarżący przyjmował, że zgłoszenie przez jego byłą małżonkę żądania takiego rozliczenia w niniejszym postępowaniu jednak miało miejsce.

Z tych zatem przyczyn dokonanie przez Sąd pierwszej instancji rozliczenia wydatków poniesionych przez wnioskodawczynię z jej majątku osobistego na majątek wspólny było uzasadnione, a przeciwne stanowisko uczestnika nie mogło podlegać akceptacji, co z kolei skutkowało brakiem podstaw do uwzględnienia jego apelacji.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 w związku z art. 13 § 2 kpc, oddalił apelację.